

Διάγραμμα μαθήματος

Κωδικός Μαθήματος THEO-550DL	Τίτλος Μαθήματος Θρησκευολογία και διαθρησκευτικοί διάλογοι	Πιστωτικές Μονάδες ECTS 7,5
Προαπαιτούμενα Κανένα	Τμήμα Θεολογίας	Εξάμηνο Εαρινό
Κατηγορία Μαθήματος Υποχρεωτικό	Γνωστικό Πεδίο Θρησκευολογία και διαθρησκευτικοί διάλογοι	Γλώσσα Διδασκαλίας Ελληνικά
Επίπεδο Σπουδών Μεταπτυχιακές σπουδές	Διδάσκων Καθηγητής Κωνσταντίνος Δεληκωνσταντής Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου Καθηγητής Απόστολος Κραλίδης	Έτος Σπουδών Α
Τρόπος Διδασκαλίας Εξ Αποστάσεως	Πρακτική Άσκηση	Συναπαιτούμενα Κανένα

Στόχοι μαθήματος

Οι βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι:

- Μελέτη των πιο σημαντικών θεωρητικών της θρησκείας και των επιστημονικών απόψεων για τον ορισμό της θρησκείας
- Μελέτη της επιστήμης της θρησκευολογίας και της σπουδαιότητας των θρησκειών στο παρελθόν και στο παρόν και αναφορά στα κριτήρια μελέτης των θρησκειών
- Διερεύνηση της ιστορίας των θρησκειών από τα αρχαία θρησκευόμενα μέχρι σήμερα στο πλαίσιο φιλοσοφικών, κοινωνικών και ψυχολογικών παραγόντων
- Αναλυτική περιγραφή της Αρχαίας Ελληνικής και της Ρωμαϊκής Θρησκείας, των αρχαίων θρησκειών της Μεσοποταμίας και της Αιγύπτου, της Ινδίας (Ινδική χερσόνησος) από την πρώιμη εποχή μέχρι σήμερα και του Ισλάμ από την εποχή του Μωάμεθ μέχρι σήμερα
- Συγκριτική μελέτη τόσο των Δυτικών όσο και των Ανατολικών Θρησκειών. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην παράλληλη συμπίεση της μουσουλμανικής θρησκείας με τον Χριστιανισμό και στις προσπάθειες καθιέρωσης διαθρησκευτικών, διορθοδόξων και διαχριστιανικών διαλόγων

Μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές / μεταπτυχιακές φοιτήτριες θα μπορούν:

- Να κατανοήσουν τον όρο θρησκεία σύμφωνα με την επιστήμη της Θρησκειολογίας και την ορολογία, που αντιστοιχεί στην έννοια της θρησκείας
- Να εξοικειωθούν με τις πηγές της θρησκείας και να κατανοήσουν τη γεωγραφία των θρησκειών, τα κριτήρια μελέτης των θρησκειών του κόσμου και τη σχέση μεταξύ φιλοσοφίας, θρησκείας και ψυχολογίας
- Να παρουσιάζουν συνοπτικά τους Κλάδους της Θρησκειολογίας και των άλλων επιστημών, που βοηθούν στη μελέτη της θρησκείας, καθώς και την Ιστορία των Θρησκειών, τη Συγκριτική Θρησκειολογία και τη Φαινομενολογία της Θρησκείας
- Να κατανοήσουν την ιστορία των θρησκειών / θρησκευμάτων, που είναι ο κυρίαρχος κλάδος της Θρησκειολογίας, μελετά με μία συγκεκριμένη μεθοδολογία μία ή περισσότερες θρησκευτικές παραδόσεις και υιοθετεί μεθόδους σύγκρισης μεταξύ αυτών, όπου η ιστορική συνάφεια το επιτρέπει
- Να μελετήσουν την αρχαία ελληνική θρησκεία, που απαιτεί την επαρκή γνώση των πηγών και της κείμενης βιβλιογραφίας. Η ελληνική μυθολογία αντλεί πληροφορίες από τα Ομηρικά έπη και τα έργα του Ησιόδου. Κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή διαμορφώνονται οι κυρίαρχες θεότητες του ελληνικού πανθέου
- Να μελετήσουν τη Ρωμαϊκή θρησκεία, που απαιτεί την επαρκή γνώση των πηγών και της κείμενης βιβλιογραφίας. Η ρωμαϊκή μυθολογία αντλεί πληροφορίες από τις αντιλήψεις των αρχαίων Ετρούσκων και αργότερα από την αρχαία ελληνική θρησκεία. Κατά την περίοδο της Δημοκρατίας και τους αυτοκρατορικούς χρόνους διαμορφώνονται οι κυρίαρχες λατρείες στο ρωμαϊκό κράτος. Αυτή την περίοδο μελετάται ο θρησκευτικός συγκρητισμός
- Να μελετήσουν τις θρησκευτικές αντιλήψεις των λαών της Μεσοποταμίας, που απαιτούν την επαρκή γνώση των πηγών και της κείμενης βιβλιογραφίας. Οι θρησκευτικές αντιλήψεις των Αιγυπτίων κινούνται σε ένα εντελώς διαφορετικό πλαίσιο, με ιδιαίτερες αναφορές στη λατρεία του φαραώ και τα ισχυρά ταφικά έθιμα
- Να μελετήσουν τις Ινδικές θρησκείες, που απαιτούν την επαρκή γνώση των πηγών και της κείμενης βιβλιογραφίας. Η μακρά περίοδος ξεκινάει από το 3000 π.Χ. με τις προβεδικές θρησκευτικές αντιλήψεις
- Να μελετήσουν τον Βουδισμό, τη διδασκαλία του και τα διάφορα ρεύματα του, που απαιτούν την επαρκή γνώση των πηγών και της κείμενης βιβλιογραφίας. Ιστορικά ανάγεται στον 6ο αι. π.Χ.
- Να μελετήσουν το Ισλάμ, τη διδασκαλία του και τις διάφορες τάσεις και ρεύματά του, που απαιτούν την επαρκή γνώση των πηγών και της κείμενης βιβλιογραφίας. Ιστορικά η μελέτη ξεκινά από την ιστορική εμφάνιση του Μωάμεθ τον 6ο αι. μ.Χ. και τη διάδοση του Ισλάμ στους επόμενους αιώνες. Σημαντική θεωρείται η περίοδος των 4 χαλιφών, που διαμορφώνεται η νέα θρησκεία, αλλά και οι δύο δυναστείες των Ομαγιαδών και των Αββασιδών. Στο Ισλάμ επικρατούν οι Σουννίτες, οι ορθόδοξοι μουσουλμάνοι ενώ μία ισχυρή μειοψηφία αποτελούν οι Σιΐτες
- Να μελετήσουν τον διαθρησκευτικό και διαπολιτισμικό διάλογο, που απαιτεί την επαρκή γνώση των πηγών και της κείμενης βιβλιογραφίας. Πρόκειται για την προσπάθεια να υπάρξουν γέφυρες επικοινωνίας και διαλόγου μεταξύ των θρησκευτικών κοινοτήτων. Επιχειρείται άμβλυση των αντιθέσεων, αντιπαραθέσεων, συγκρούσεων και εδραίωση κλίματος αποδοχής και αρμονικής συνύπαρξης μεταξύ των ανθρώπων με διαφορετικές θρησκευτικές παραδόσεις

Περιεχόμενο μαθήματος

Περιεχόμενο του μαθήματος:

Μελετώνται:

- Η θρησκεία ως πρωταρχικό στοιχείο του πολιτισμού και επίκεντρο της ανθρώπινης ύπαρξης, που απαντά στα μεγάλα ερωτήματα, που απασχολούν τον άνθρωπο, τον προσανατολίζει στο απόλυτο και τον οδηγεί σε προσωπική σχέση με τον Θεό
- Η ορολογία, που αντιστοιχεί στην έννοια της Θρησκείας. Ιστορικά μελετάται η διαχείριση της έννοιας της Θρησκείας στο παρελθόν. Επίσης, γίνεται αναφορά στους πιο σημαντικούς θεωρητικούς της μελέτης της Θρησκείας και παρατίθενται οι πιο χαρακτηριστικές επιστημονικές απόψεις και θέσεις για να δοθεί ένας ορισμός τη Θρησκείας
- Οι ταξινομήσεις των θρησκειών, που χρησιμοποιούν τον Χριστιανισμό ως πρότυπο
- Η Ιστορία των Θρησκειών
- Η αρχαία Ελληνική θρησκεία, που αποτελείται από ένα σύνολο λατρευτικών αντιλήψεων των αρχαίων Ελλήνων τόσο στην ηπειρωτική Ελλάδα, όσο και στα νησιά του Αιγαίου, τα παράλια της Μικράς Ασίας, τον Εύξεινο Πόντο, τη Σικελία και τη Νότια Ιταλία και σε πολλές άλλες περιοχές της Μεσογείου
- Η αρχαία Ρωμαϊκή θρησκεία, που αποτελείται από ένα σύνολο λατρευτικών αντιλήψεων των Ρωμαίων, τόσο στη Ρώμη και την Ιταλική Χερσόνησο με ισχυρές επιρροές από τους Ετρούσκους, όσο και σε επόμενες περιόδους με την εξάπλωση του Ρωμαϊκού κράτους και την συνάντηση με αντιλήψεις άλλων λαών
- Οι θρησκευτικές αντιλήψεις των λαών της Μεσοποταμίας, ειδικά των Σουμερίων, Ακκάδων, Ασσυρίων και Βαβυλωνίων, που βρίσκονται σε μία συνάρτηση μεταξύ τους
- Οι θρησκευτικές αντιλήψεις της Ινδικής Χερσονήσου, που ξεκινούν από την προβεδική περίοδο, περίπου το 3000 π.Χ. και μεταφέρονται στην Βεδική περίοδο και τον Ινδοϊσμό. Διαπιστώνεται πως σε όλη αυτή τη μακρά περίοδο βρίσκονται σε μία συνάρτηση μεταξύ τους
- Το Ισλάμ, που είναι μία από τις μεγαλύτερες θρησκείες στον κόσμο σήμερα, διακρίνεται σε δύο μεγάλους κλάδους, το Σουννιτικό και το Σιϊτικό Ισλάμ. Στο επίκεντρο της διδασκαλίας βρίσκεται το Κοράνι, η Σούννα και τα Χαντίθ. Ο ιδρυτής της θρησκείας, ο Μωάμεθ, είναι ο Προφήτης, που μεταφέρει το θέλημα του Θεού. Σημαντική θέση στο Ισλάμ έχει η Σαρία, ο ισλαμικός νόμος, και οι 5 στύλοι, τα βασικά καθήκοντα των μουσουλμάνων. Επίσης, μελετάται η έννοια του ιερού πολέμου, Τζιχάντ και η θέση των δύο φύλων και της γυναίκας στην ισλαμική κοινωνία
- Ο διαθρησκειακός και διαπολιτισμικός διάλογος, που έχει μακρά προϊστορία και αφορά την κατά περιόδους απόπειρα προσέγγισης, γνωριμίας και αρμονικής συνύπαρξης μεταξύ των ανθρώπων με διαφορετικές θρησκευτικές παραδόσεις. Αυτή η προσπάθεια συνεχίζεται και σήμερα και οι διάφορες θρησκείες καλούνται να συνυπάρξουν αρμονικά αμβλύνοντας τις αντιπαραθέσεις, τις συγκρούσεις και τις προκαταλήψεις
- Συγκριτική μελέτη κορανίου και Αγίας Γραφής

Μαθησιακές δραστηριότητες και διδακτικές μέθοδοι:

Διαλέξεις, σεμινάρια, παρακολούθηση μαθημάτων, ατομική καθοδήγηση

Μέθοδοι αξιολόγησης

Εβδομαδιαίες δραστηριότητες, γραπτή εργασία και τελική γραπτή εξέταση

Απαιτούμενα διδακτικά εγχειρίδια και βιβλιογραφία

Πηγές

1 Ησίοδος, Θεογονία. Έργα και Ημέραι, μτφρ. Γιώργος Παπασπύρου, Αθήνα 2007

Ελληνική βιβλιογραφία

- 1 Αναστάσιος (Γιαννουλάτος), Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Αλβανίας, Εισαγωγικά. Βασικάί πλευραί του Ινδουισμού, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα 1975
- 2 Αναστάσιος (Γιαννουλάτος), Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Αλβανίας, Όψεις Ινδουισμού - Βουδισμού, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα 1985
- 3 Αργυρίου, Α., Κοράνιο και Ιστορία, Αθήνα 1992
- 4 Βελισσαρόπουλος, Δ., Ιστορία της Κινεζικής Θρησκείας, Αθήνα 1981
- 5 Γιαννουλάτος, Α., Ισλάμ. Θρησκευολογική επισκόπηση, Αθήνα 2004
- 6 Γιαννουλάτος, Γ., Χριστιανικές απόψεις για τις άλλες θρησκείες. Ιστορικό διάγραμμα μιας θεολογικής τοποθέτησως, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα (1986-1987)
- 7 Δακουράς, Δ. Γ., Τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ισλάμ, Αθήνα 200
- 8 Ζιάκας, Γρ., Θρησκευολογικά Μελετήματα, τόμ. Α΄, Θεσσαλονίκη 2004
- 9 Ζιάκας Γρ., “Το οικουμενικό Πατριαρχείο και ο διάλογος με το Ισλάμ”, Θρησκευολογικά μελετήματα, τόμος Α΄, Θεσσαλονίκη 2004
- 10 Ζιάκας, Γ., Θρησκεία και πολιτισμός των προϊστορικών κοινωνιών και αρχαίων λαών, Θεσσαλονίκη 2002
- 11 Ζιάκας, Γ., Θρησκευολογικά μελετήματα, τόμος Α΄. Ζώντας αρμονικά με ανθρώπους διαφορετικής πίστης, Θεσσαλονίκη 2004
- 12 Ζιάκας, Γ., Ιστορία των Θρησκευμάτων Α΄. Τα Ινδικά Θρησκευάματα, Θεσσαλονίκη 1986
- 13 Ζιάκας, Γ., Ιστορία των Θρησκευμάτων Β΄. Τα Ινδικά Θρησκευάματα, Θεσσαλονίκη 1990
- 14 Ζιάκας, Γ., Οι θρησκείες του Θιβέτ και ο Δαλάϊ Λάμα, Αθήνα 1996
- 15 Ζιάκας, Γ., Πίστις, ελπίς και σωτηρία κατά το Ισλάμ, Θεσσαλονίκη 1978
- 16 Καρυώτογλου Α., Σπουδή στη Θρησκευολογία, Αθήνα 2006
- 17 Κοπανιάς, Κ., Προϊστορική Μεσοποταμία, Αθήνα 2013
- 18 Κραλίδης, Α., Η αυτοκρατορική λατρεία στην περίοδο της Τετραρχίας (284-313 μ.Χ.), Θεσσαλονίκη 2010

- 19 Παπαδόπουλος, Θ., Αρχαία Αίγυπτος, Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 1987, σσ. 1-55
- 20 Παπαλεξανδρόπουλος, Σ., Ανατολικές Θρησκείες, Αθήνα 2016
- 21 Παπαλεξανδρόπουλος, Σ., Η αληθινή πραγματικότητα στο έργο του Ντόγκεν. Μελέτη στον ιαπωνικό Βουδισμό, Αθήνα 2002
- 22 Παπαλεξανδρόπουλος, Σ., Ανατολικές Θρησκείες, Αθήνα 2016
- 23 Παπανδρέου, Δ., Λόγος Διαλόγου. Η Ορθοδοξία ενώπιον της τρίτης χιλιετίας, Αθήνα 1997
- 24 Παχής, Π., Οι ανατολικές λατρείες της ελληνορωμαϊκής περιόδου, Θεσσαλονίκη 2010
- 25 Σαριγιαννίδης, Β., Ζωροαστρισμός: η νέα πατρίδα της παλαιάς θρησκείας, Θεσσαλονίκη 2008
- 26 Φωτίου, Σ. Σ., Ο διάλογος Αναγκαιότητα - Σκοπός - Γνωρίσματα, Αθήνα 1996

Ξένη βιβλιογραφία

- 1 Alföldy, G., Ιστορία της ρωμαϊκής κοινωνίας, (μετ. Α. Χανιώτης), Αθήνα 1992
- 2 Beard, M., «Ρωμαϊκή θρησκεία. 2. Αυτοκρατορικοί χρόνοι», στο Fr. Graf (επιμ.), Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία, μτφ. Δ. Ζ. Νικήτα, Αθήνα 2003, σσ. 545-576
- 3 Braun W., McCutcheon R., Εγχειρίδιο Θρησκειολογίας, Θεσσαλονίκη 2003
- 4 Brown, P., Ο κόσμος της Ύστερης Αρχαιότητας 150-750 μ.Χ., (μετάφρ. Ελένη Σταμπόγλη), Αθήνα 1998
- 5 Burkert, W., Αρχαία Ελληνική Θρησκεία. Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή, μτφρ. Νικόλαος Μπεζαντάκος, Αφροδίτη Αβαγιανού, Αθήνα 1993
- 6 Cameron, Av., Η Ύστερη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία 284 μ.Χ. - 430 μ.Χ. (μετάφρ. Ιωάννα Κράλλη), Αθήνα 2000
- 7 Crawford, R., Τί είναι Θρησκεία; μετάφρ. Μ. Μπλέτας, Αθήνα 2004
- 8 Garland, R., Η θρησκεία και οι Έλληνες, μτφρ. Λένα Ταχμαζίδου, Αθήνα 2005
- 9 Meeks, D., Η καθημερινή ζωή των αιγυπτιακών θεών, Αθήνα 1995
- 10 Nilsson, M., Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Θρησκείας, μτφρ. Αικατερίνη Παπαθωμοπούλου, Αθήνα 1993
- 11 Peter, Br., Ο κόσμος της ύστερης Αρχαιότητας, μτφρ. Ελένη Σταμπόγλη, Αθήνα 1998
- 12 Sharpe, E. J., Συγκριτική Θρησκειολογία: Ιστορική Εισαγωγή, Αθήνα 2008

Προτεινόμενα διδακτικά εγχειρίδια και συμπληρωματική βιβλιογραφία

Προαιρετική βιβλιογραφία

Ελληνική βιβλιογραφία

- 1 Αναστάσιος (Γιαννουλάτος), Αρχιεπ. Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας, Θέματα ιστορίας των θρησκειωμάτων, Αθήνα 2000
- 2 Αναστάσιος (Γιαννουλάτος), Αρχιεπ. Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας, Ισλάμ: θρησκειολογική επισκόπηση, Αθήνα 2006
- 3 Ανδριανόπουλος, Α., Ο ισλαμικός φανατισμός και οι κίνδυνοι για την Ελλάδα, Αθήνα 1990
- 4 Αργυρίου, Α., “Δυνατότητες ενός νέου διαλόγου μεταξύ Χριστιανισμού και Μουσουλμανισμού”, Επετηρίς Θεολογικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης 24 (1979) 381-413

- 5 Βατικιώτης, Π., Ισλάμ και Κράτος, Αθήνα 1992
- 6 Βρυώνης, Σ., Η παρακμή του Μεσαιωνικού Ελληνισμού στη Μικρά Ασία και η διαδικασία εξισλαμισμού από τον 11ο μέχρι τον 15ο αιώνα, Αθήνα 1996
- 7 Δαλακούρα, Κ., Ισλάμ, φιλελευθερισμός και ανθρώπινα δικαιώματα: Επιπτώσεις στις διεθνείς σχέσεις, Αθήνα 2008
- 8 Δημοσθένους, Α., Γυναίκα και Ισλάμ. Το διαζύγιο και οι μικτοί γάμοι, Αθήνα 2005
- 9 Ζαχαριάδου, Ε., Ιστορία και θρύλοι των παλαιών Σουλτάνων (1300-1400), Αθήνα 1991
- 10 Ζιάκα, Α. *Το Σιιτικό Ισλάμ. Οι κοινωνικές και πολιτικές του προεκτάσεις στη Μέση Ανατολή*, Θεσσαλονίκη 2004
- 11 Ζιάκας, Γ. Δ., Θρησκεία και πολιτισμός των προϊστορικών κοινωνιών και των αρχαίων λαών, Θεσσαλονίκη 2003
- 12 Ζιάκας, Γ. Δ., Οι θρησκείες του Θιβέτ και ο Δαλάϊ Λάμα: αρχέγονη Θρησκεία, Μπόν και Θιβητικός Βουδισμός, Αθήνα 1996
- 13 Ζιάκας, Γ., "Η περί εσχάτων διδασκαλία του Ισλάμ", *Επετηρίς Θεολογικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* 20 (1975) 317-419
- 14 Ίρβινγκ, Ο., Μνάμεθ, μτφρ. Ι. Μ., απόδοση Θωμάς Γκόρπας, Αθήνα 1988
- 15 Κалаϊτζίδης, Π. (εκδ.), *Ιερά Μητρόπολις Δημητριάδος. Ισλάμ και Φονταμενταλισμός. Ορθοδοξία και Παγκοσμιοποίηση*, Ακαδημία θεολογικών Σπουδών, Αθήνα 2004
- 16 Καριώτογλου, Α., Ορθοδοξία και Ισλάμ, Αθήνα 1994
- 17 Κωστάκης, Κ., Χριστιανισμός και Ισλάμ. Θρησκευολογική προσέγγιση του χριστιανοϊσλαμικού διαλόγου στην Ελλάδα σήμερα, Αθήνα 2005
- 18 Λάο Τσε, *Το Βιβλίο του Λόγου και της Φύσης*, Απόδοση - Σχόλια Γιώργος Αλεξάκης, Αθήνα 1983
- 19 Μιχαηλίδης, Α., Η θέση της γυναίκας στον Ινδουισμό, Αθήνα 2006
- 20 Μπαντάουι, Χ., Εισαγωγή στην ιστορία του ισλαμικού κόσμου, Θεσσαλονίκη 2003
- 21 Μπέγγζος, Μ. Π., Θρησκευολογικό λεξικό, Αθήνα 2000
- 22 Παπαλεξανδρόπουλος, Σ., *Δοκίμια ιστορίας των θρησκειών*, Αθήνα 1994
- 23 Παπαχατζής Ν., Η Θρησκεία στην Αρχαία Ελλάδα, Αθήνα 1987
- 24 Πάτελος, Κ., Η πολιτική εξέλιξη του Ισλάμ, Αθήνα 2004
- 25 Πάτελος, Κ., Πολιτική Ιστορία του ισλαμικού χώρου. 1ος - 18ος αιώνας, Αθήνα 1987
- 26 Πάτελος, Κ., Το σύγχρονο Ισλάμ. Η συνάντηση με τη Δύση. Μια ιστορική και πολιτική προσέγγιση, Αθήνα 2006
- 27 Σταματέλλος, Γ., Φιλοσοφία και Θρησκεία στην ύστερη αρχαιότητα, Αθήνα 2007

Ξένη βιβλιογραφία

- 1 Antes, P., Geertz, A. W., Warne, R. R. (eds.), *New Approaches to the Study of Religion*, vols I - II, Berlin, New York 2004
- 2 Ariarajah, S. W., "The ecumenical impact of inter-religious dialogue", *The Ecumenical Review*, April 1997
- 3 Ariarajah, S. W., *Not without my neighbour. Issues in interfaith relations*, Geneva 1999
- 4 Arsham, M. A., *Ισλάμ. Βία της πίστης ή πίστη της βίας;*, Αθήνα 2001
- 5 Arsham, M. A., *Ισλάμ. Ιστορία επεκτατισμός και βία*, Θεσσαλονίκη 1997
- 6 Azmayesh S. M., *Διδασκαλίες ενός Σούφι*, μτφρ. Παναγιώτης Ξιφαράς, Θεσσαλονίκη 2009
- 7 Beaulieu, P. A., *The Pantheon of Uruk During the Neo - Babylonian Period*, Leiden - Boston 2003
- 8 Bechert H., Gombrich R., *The Word of Buddhism*, London 1993
- 9 Bernard, L., *Οι Άραβες στην Ιστορία*, μτφρ. Δ. Π. Κωστελάνος, Αθήνα 1992

- 10 Black J., *The Literature of Ancient Sumer*, Oxford 2004
- 11 Bleeker, C. J., *Hathor and Thoth; two key figures of the ancient Egyptian religion*, Leiden 1973
- 12 Bonnefoy, Y., *Greek and Egyptian mythologies*, University of Chicago, Chicago 1992
- 13 Bottéro, J., *Religion in Ancient Mesopotamia*, Chicago 2001
- 14 Burrell, D., *The Muslim World. A journal devoted to the study of Islam and Christian- Muslim relations*, Vol 94, Number1, January 2004
- 15 Buxton, R., *Οι Ελληνικοί μύθοι: Ένας ολοκληρωμένος οδηγός*, μτφρ. Τάσος Τυφλόπουλος, Αθήνα 2005
- 16 Campbell, J. B., *The Emperor and the Roman Army 31 BC to AD 235*, New York 1984
- 17 Casadio, G., "How to write a Survey of Greek Religion from the point of view of the Comparative Study of Religion", in: Martin, L. H., Pachis, P. (eds), *Theoretical Frameworks for the Study of Greco-Roman Religions*, Thessaloniki 2003, pp. 53-56
- 18 Collins, P., "The Sumerian goddess Inanna (3400 - 2200 B.C.)", *Institute of Archeology* 5 (1994), σσ. 103 - 118
- 19 Cross, S., *Ινδουισμός. Βασικές αρχές*, μτφρ. Σόνια Πρεβελάκη, Αθήνα 1998
- 20 David, N., *Ιστορικός Άτλας του Ισλάμ*, μτφρ. Αθανάσιος Κατσικερός, Αθήνα 2004
- 21 Dekmejian, R.H., *Επαναστατημένο Ισλάμ: Ο φονταμενταλισμός στον αραβικό κόσμο*, μτφρ. Άννα Μπαλοπούλου, Αθήνα 2007
- 22 Dunbar, D.I S., "The Place of Interreligious Dialogue in the Academic Study of Religion", *JES* 35 number 3-4 1998, σσ. 455- 469
- 23 Endress, G., *Ισλάμ. Μια εισαγωγή στην ιστορία του*, μτφρ. Γ. Σακαλίδης, Αθήνα 2004
- 24 Farnell, L. R., *Ηρακλής: Ηρωϊκή λατρεία στην αρχαία Ελλάδα και η ιδέα της αθανασίας*, μτφρ. Ελένη Παπαδοπούλου, Αθήνα 1996
- 25 Farnell, L., R., *Ο ήρωας στην αρχαία ελληνική θρησκεία*, μτφρ. Ελένη Παπαδοπούλου, Αθήνα 1996
- 26 Feeney, D., *Literature and Religion at Rome*, Cambridge 1998
- 27 Fitzgerald, T., *The Ideology of Religious Studies*, New York and Oxford 2000
- 28 Foucard, P., *Τα Ελευσίνια μυστήρια*, μτφρ. Δέσποινα Παπαθανασοπούλου, Αθήνα 2000
- 29 Fowden, G., *Empire and Commonwealth: Consequences of Monotheism in Late Antiquity*, Princeton 1993
- 30 Giles, K., *Τζιχάντ ο Ιερός Πόλεμος*, μτφρ. Ελένη Τσερεζόλε, Αθήνα 2001
- 31 Gnika, J., *Χριστιανισμός και Ισλάμ: Μια νέα προσέγγιση*, μτφρ. Σωτήρης Σ. Δεσπότης, Αθήνα 2009
- 32 Glasenapp, H., *Η φιλοσοφία των Ινδίων*, μτφρ. Ειρήνη Παπαγεωργίου, Αθήνα 1993
- 33 Goodman, M., *Rome and Jerusalem: the clash of ancient civilizations*. London 2007
- 34 Gradel, I., *Emperor Worship and Roman Religion*, Oxford 2002
- 35 Gruben, G., *Ιερά και ναοί των αρχαίων Ελλήνων*, μτφρ. Δήμητρα Ακτσελή, Αθήνα 2000
- 36 Guellouz, A., *Το Κοράνι*, μτφρ. Γεώργιος Σπανός, Αθήνα 1997
- 37 Harrison, J. E., *Αρχαίες Ελληνικές γιορτές*, μτφρ. Ελένη Παπαδοπούλου, Αθήνα 1996
- 38 Harrison, J. E., *Η γέννηση της αρχαιοελληνικής θρησκείας*, μτφρ. Ελένη Παπαδοπούλου, Αθήνα 1996
- 39 Hasluck, F.W., *Χριστιανισμός και Ισλάμ την εποχή των Σουλτάνων*, μτφρ. Μ. Μπλέτας, Φ. Καλογήρου, ττ. Α΄ - Β΄, Αθήνα 2004
- 40 Hattstein, M., *Ισλάμ. Θρησκεία και Πολιτισμός*, μτφρ. Κατερίνα Παγουλάτου, Αθήνα 2007
- 41 Hinnells, J. R. (ed.), *The Routledge Companion to the Study of Religion*, London, New York 2005
- 42 Hourani, A., *Η ιστορία του αραβικού κόσμου*, μτφρ. Θεοδώρα Δαρβίση, Αθήνα 2009
- 43 Jastrow, M., *The religion of Babylonia and Assyria*, Boston 1898
- 44 Lawrence, B., *Κοράνιο. Η βιογραφία ενός ιερού κειμένου*, μτφρ. Ελένη Αστερίου, Αθήνα 2006
- 45 Leroi - Gourhan, A., *Οι θρησκείες της προϊστορίας*, Αθήνα 1994

- 46 Merad, A., Το σύγχρονο Ισλάμ, μτφρ. Κάτια Περιστεράκη, Αθήνα 2003
- 47 Mieroop, M., The Ancient Mesopotamia City, Oxford 1999
- 48 Momeni, A. A., Ισλάμ. Ιστορία, Επεκτατισμός και Βία, Θεσσαλονίκη 1997
- 49 Mortensen, V., Theology and the religions; a dialogue, Michigan 2003
- 50 Myers, J., The Sippur Pantheon: A Diachronic Study, Cambridge 2002
- 51 Nilsson, M., Η πίστη των Ελλήνων, μτφρ. Ι. Κ. Μαζαράκης Αινιάν, Αθήνα 1998
- 52 Parker, R., Η Θρησκεία στην Αρχαία Αθήνα: Ιστορική προσέγγιση, μτφρ. Γεωργία Τριανταφυλλίδη, Αθήνα 2005
- 53 Postgate, J. N., Early Mesopotamia: Society and Economy at the Dawn of the History, London and New York 1992
- 54 Roupard, P., Οι θρησκείες, Αθήνα 2003
- 55 Preus, J. S., Explaining Religion: Criticism and Theory from Bodin to Freud, Atlanta 1996
- 56 Rashid, A., Οι ιεροί πολεμιστές του Ισλάμ, μτφρ. Γιώργος Κουσούνελος, Αθήνα 2002
- 57 Ries, J., Ο κόσμος του Ισλάμ, μτφρ. Χρυσάνθη Κουλελή, Αθήνα 2002
- 58 Rives, J. B., Religion and Authority in Roman Carthage from Augustus to Constantine, Oxford 1995
- 59 Roberts, J. J. M., The Earliest Semitic Pantheon, Baltimore 1972
- 60 Roerich, H., Οι βάσεις του Βουδισμού, Αθήνα 2000
- 61 Simon, E., Οι Θεοί των Αρχαίων Ελλήνων, μτφρ. Σεμέλη Πινγιάτογλου, Θεσσαλονίκη 1996
- 62 Sissa, Γ., Η καθημερινή ζωή των θεών στην αρχαία Ελλάδα, μτφρ. Αναστασία Μεθενίτη, Αθανάσιος Στεφανής, Αθήνα 1993
- 63 Smith, H., Οι θρησκείες του κόσμου: μια περιήγηση στις θρησκευτικές παραδόσεις, Αθήνα 1995
- 64 Smith, J. Z., Realigning Religion. Essays in the Study of Religion, Chicago-London 2004
- 65 Southern, P., The Roman Empire from Severus to Constantine, London and New York 2001
- 66 Taylor, M. C., (ed.), Critical Terms for Religious Studies, Chicago-London 1998
- 67 Westenholz, J. G., Goddesses of the Ancient Near East, 3000 - 1000 B.C. Ancient Goddesses: The Myths and the Evidence, London 1998